

Ákærði er sviptur ökuleyfi bifreiðarstjóra 3 ár frá birtingu dóms þessa.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar.

Dóminum skal fullnægja með aðför að lögum.

Miðvikudaginn 31. október 1951.

Nr. 94/1951. **Matstofa Austurbæjar** (Theódór B. Líndal)
gegn

Tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs
(Hermann Jónsson).

Setudómari próf. Ólafur Jóhannesson
í stað hrd. Jóns Ásbjörnssonar.

Um söluskatt.

Dómur Hæstaréttar.

Fulltrúi borgarfógeta, Benedikt S. Bjarklind, hefur kveðið upp hinn áfrýjaða úrskurð.

Áfrýjandi, sem skotið hefur málinu til Hæstaréttar með stefnu 23. júlí þ. á., krefst þess, að hinn áfrýjaði úrskurður verði úr gildi felldur og synjað verði um lögtak það, sem krafizt er. Þá krefst hann og málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og fyrir Hæstarétti eftir mati dómsins.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða úrskurðar og málskostnaðar úr hendi áfrýjanda fyrir Hæstarétti samkvæmt mati Hæstaréttar.

Samkvæmt rökum þeim, er greinir í úrskurði fógeta, ber að staðfesta hann.

Eftir þessum úrslitum þykir rétt, að áfrýjandi greiði stefnda málskostnað í Hæstarétti, er telst hæfilega ákveðinn kr. 1200.00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði úrskurður á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Matstofa Austurbæjar, greiði stefnda, toll-

stjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs, kr. 1200.00 í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður fógelaréttar Reykjavíkur 31. maí 1951.

Í máli þessu, sem tekið var til úrskurðar hinn 26. þ. m., hefur gerðarbeiðandi, tollstjórinn í Reykjavík, krafist þess, að lögtak verði gert hjá gerðarþola, Matstofu Austurbæjar, fyrir ógreiddum álögðum söluskatti fyrir þriðja ársfjórðung 1949, að upphæð kr. 9483.07 að eftirstöðvum, auk dráttarvaxta frá gjalddaga til greiðsludags, svo og lögtakskostnaði og kostnaði við eftirfarandi uppboð, ef til kemur, en gerðarþoli hafði áður tilkynnt, að hann myndi ekki greiða skatteftirstöðvar þessar, án þess að úrskurður dómstóla lægi fyrir um réttmæti skattálagningarinnar.

Umboðsmaður gerðarbeiðanda hefur gert þær réttarkröfur, að hið umbeðna lögtak verði leyft og að umbjóðanda sínum verði úrskurðaður málskostnaður að mati réttarins og að höfð verði við það mat hliðsjón af því, að hér sé um prófmál að ræða, sem fjölmenn félagsamtök standi að.

Umboðsmaður gerðarþola hefur hins vegar gert þær réttarkröfur, að neitað verði um framgang hins umbeðna lögtaks og að umbjóðanda sínum verði úrskurðaður málskostnaður eftir mati réttarins og með tilliti til þess, að um prófmál sé að ræða.

Við flutning málsins hefur verið deilt um þrjú meginatriði, sem gerðarþoli hefur borið fyrir sig sem varnarástæður: 1) Að veitingasala sé „smásala“ og eigi því að skattleggjast með 2%, sbr. a-lið 22. gr. laga nr. 100/1948, en ekki með 3%, eins og gert hafi verið. 2) Að söluskatt eigi ekki að reikna af veitingaskatti og heldur ekki af sjálfum sér. 3) Að sala gerðarþola á mjólk og mjólkurafurðum, garðávöxtum, kjöti, fiski og eggjum eigi að vera undanþegin söluskatti samkvæmt A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948. Skulu nú raktar hér á eftir rökfærslur málflytjenda, hvors um sig, varðandi þessi þrjú atriði.

Um 1: Umboðsmaður gerðarbeiðanda heldur því fram, að þegar skýra skuli hugtakið „smásala“ í skilningi 22. gr. laga nr. 100/1948, verði að hafa það í huga, að hugtakið hafi tiltekna merkingu annars staðar í löggjöfinni og að sú merking falli saman við notkun orðsins í viðskiptalífínu. Þetta hafi höfundum dýrtíðarlaganna verið ljóst og þeim því þótt ástæðulaust að skýra svo alkunnugt hugtak í dýrtíðarlögunum, og ef þeir hefðu ætlað til þess, að hugtakið yrði skilið á annan veg en við það sé skilið annars staðar í löggjöfinni, hefðu þeir skýrgreint hugtakið í dýrtíðarlögunum. Í þessu sambandi bendir umboðsmaður gerðarbeiðanda á, að í upphafi 22. gr. dýrtíðarlaganna sé talað um sölu skattskyldra atvinnufyrirtækja og þar sem í dýrtíðarlögunum sé talað um sölu eða öllu heldur vörusölu atvinnufyrirtækis, liggi næst og í augum uppi að skýrgreina skuli hugtakið „smásala“ í samræmi við það, sem skilið sé við það í lögum um verzlunaratvinnu nr. 52/1925. Þá verði og að hafa það í huga, að til geti verið aðrar tegundir viðskipta en verzlunaratvinna og að löggjöfin

geti haft reglur um þessi annars konar viðskipti. Og þannig sé þessu farið.

Til séu sérstök lög um veitingasölu og gistihúshald o. fl., lög nr. 21/1926, og að eftir að þessi lög komu til, sé ógerningur að halda því fram, að veitingasala sé smásala í merkingu laga nr. 52/1925, enda gildi margs konar og mismunandi reglur um hvort tveggja. Staðhæfing um, að með smásölu sé einkum átt við það, að selt sé í smáum stíl, telur hann, að ekki fái staðigt, því að samkvæmt venjubundnum skilningi á hugtakinu sé aðeins átt við venjulegan verzlunarrekstur, þar sem sala fer fram beint til neytendanna, í mótsetningu við heildsölu, en heildsala sé verzlun, þar sem ekki sé heimilt að selja beint til neytendanna, heldur aðeins beint til smásala. Þá telur hann, að merkja megí muninn á smásölu og veitingasölu í lögum um veitingaskatt, nr. 99/1933, 1. gr., en samkvæmt þeim er skattskyldan bundin við það, sem selt er til neyzlu á staðnum. Hitt sé aftur smásala í venjubundnum skilningi þess hugtaks, enda hafi lögin um verzlunaratvinnu og lokunartíma sölubúða í upphafi og um langt skeið verið skilin í samræmi við það, og dæmi hafi verið um það, að veitingasalar hafi verið sektaðir fyrir það að selja út af veitingahúsum öl, gosdrykki, tóbak o. þ. h. eftir lokunartíma sölubúða, þótt nú á seinni árum hafi slík sala verið látin afskiptalaus. Engu að síður sé þó slík sala lögbrot. Fleiri dæmi nefnir hann enn til skilgreiningar á smásölu og veitingasölu, sem víða komi fram: 1) Enginn má reka smásölu, nema hann hafi áður leyst smásöluleyfi, sem nú kostar kr. 720.00. 2) Enginn má reka veitingasölu, nema hann hafi áður leyst veitingaleyfi, sem nú kostar kr. 384.00. Til þess að fá verzlunarleyfi þarf viðkomandi að hafa þekkingu á bókhaldi og vörum, sbr. auglýsingu Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytisins nr. 43/1926, en ekkert tilsvaramyndi skilyrði er sett fyrir veitingaleyfi. 4) Til þess að fá veitingaleyfi þarf meðmæli bæjarstjórnar eða hreppsnefndar, en um smásölu gildir ekkert tilsvaramyndi. 5) Smásalar mega aðeins hafa opið til kl. 6 á virkum dögum nema laugardaga og þá aðeins til kl. 4. 6) Veitingastofur mega vera opnar til kl. 11.30 á hverju kvöldi og alla sunnudaga. 7) Annað og herra verð hefur verið heimilað á veitingastofum en í smásölu, sem ljóst er af samanburði rskj. nr. 13 og 14, svo og af samanburði við rskj. nr. 17. 8) Aðrar og frekari kröfur eru gerðar til veitingastofa en smásöluverzlana, og má í því sambandi benda á XI. kafla lögreglusamþykktar Reykjavíkur nr. 1/1930 og annars vegar XIII. kafla heilbrigðissamþykktar Reykjavíkur nr. 11/1950, og hins vegar XV. kafla hennar.

Af öllu því, sem hér hefur verið rakið, telur umboðsmaður gerðarbeiðanda ljóst vera, að smásala og veitingasala séu sitt hvað. Það orki því ekki tvímællis, að a-liður 22. gr. laga nr. 100/1948 eigi aðeins við um venjulega smásölu og að veitingasala hljóti því að falla undir b-lið sömu gr., eins og talið hafi verið hingað til.

Umboðsmaður gerðarþola styður mál sitt með því, að lög nr. 100/1948 tali um 4 tegundir sölu, heildsölu, umboðssölu, smásölu og aðra sölu, en skilgreiningu á þessum hugtökum sé hins vegar ekki að finna í lögum um veltuskatt frá 1945, sem söluskattsákvæði dýrtiðarlaganna frá 1947 og

1948 virðast algerlega sniðin eftir, og eigi sé heldur að finna skilgreiningu á hugtökum þessum í greinargerðum að frumvörpum þessara laga. Það verði því að skilja hugtök þessi í samræmi við merkingu þeirra í mæltu máli. Sjálfsagt sé þá að leita til samheitaorðabóka, en þar sem engar slíkar bækur íslenzkar séu til, liggi næst að leita til heimsviðurkenndra bóka um þau efni, og vitnar hann í eina slíka bók „Webster's Collegiale Dictionary“. Kemst hann þá að þeirri niðurstöðu, að orðið „smásala“ hafi sömu merkingu og enska orðið „retail“. Smásala merki þannig sölu á vörum, litlu magni, beint til neytenda, og að það sé heildarorð, sem nái yfir hina fjölbreyttustu söluflökka, svo sem veitingasölu, sælgætissölu, fiskisölu, áfengissölu, blómasölu o. s. frv. Þessar ýmislegu tegundir sölu verði svo oft að hlíta mismunandi reglum og takmörkunum, svo sem eftirliti og ýmis konar starfræksluskilyrðum, t. d. af heilbrigðis- og hreinlætisástæðum og margháttuðum ástæðum öðrum. Þannig vilji til um viðskipti þau, sem fram fari í veitingastofu umbjóðanda síns, að þau komi nákvæmlega heim við framangreinda skilgreiningu á hugtakinu „smásala“. Og um einn lið þeirra viðskipta telur hann, að óþarft sé að deila, hann sé ótvírætt venjuleg smásala, en það er sælgætis- og tóbakssala, er fram fer í einu horni veitingastofunnar og með nákvæmlega sama hætti og tíðkist í tóbaks- og sælgætisverzlunum bæjarins, að því einu undanskildu, að opið sé til kl. 23.30 á hverju kvöldi. Af framangreindu megi ljóst vera, að öll sala í húsakynnum gerðarþola sé smásala, er skattleggja beri samkvæmt a-lið 22. gr. laga nr. 100/1948.

Um 2: Umboðsmaður gerðarbeiðanda heldur því fram, að með orðinu „heildarandvirði“ í 22. gr. laga nr. 100/1948 verði ekki annað skilið en að með því sé átt við þá heildarupphæð, sem greidd er hverju sinni fyrir vöru eða þjónustu, enda bendi viðbótin „án frádráttar nokkurs kostnaðar“ ótvírætt til þess. Þannig hafi það og frá byrjun verið skilið af skattýfirvöldunum, að með þessu orðalagi sé átt við brúttóandvirði vöru eða þjónustu, enda sé sá skilningur í samræmi við tilsvarendi verðskatta hér á landi og erlendis. Sem dæmi megi benda á veitingaskattinn, sem í eðli sínu sé veltuskattur. Hann sé tekinn af heildsöluverði veitinga, sbr. rskj. nr. 13 og 15, og sé það viðurkennt af umboðsmanni gerðarþola í rskj. nr. 9, að söluskattur hafi verið innifalinn í söluverði veitinga, enda hafi það verið tekið fram á flestum verðskrárm verðlagseftirlitsins, að söluskattur sé innifalinn í verðinu. Af því leiði, að tekinn hafi verið af honum veitingaskattur, og virðist þá ekki vera óeðlilegra að taka söluskatt af veitingaskatti en veitingaskatt af söluskatti. Þá megi og benda á það, að þar sem söluskattur tíðkist erlendis, eins og t. d. í Noregi, sé miðað við brúttó vörusölu, en Norðmenn hafi nú 18 ára reynslu um álagningu og innheimtu söluskatts.

Þá heldur hann því fram, að söluskattur skuli vera innifalinn í heildarandvirði vöru, og sé því skylt að greiða söluskatt af söluskatti. Þannig hafi og frá byrjun verið litið á af skattayfirvöldunum, sbr. úrskurð Fjármálaráðuneytisins, rskj. nr. 6. Veitingaskattur hafi verið greiddur af veitingaskatti, sem greinilega sé ljóst, ef athuguð séu rskj. nr. 13 og 15, og sé slíkt

ekkert einsdæmi. Þannig sé eignarskattur greiddur af tekjuskatti og útsvari og stríðsgróðaskattur sé greiddur af tekjuskatti, útsvari og eignarskatti.

Umboðsmaður gerðarþola bendir á um þetta atriði, að báðir hinir umdeildu skattliðir, veitingaskattur og söluskattur, séu innifaldir í útsöluverði veitinga, eins og sjá megi, að því er veitingaskatt varðar, af verðskrár þeim, er verðlagsstjóri hafi gefið út til handa veitingahúsum, en þar sé verð hverrar tegundar veitinga greint í þrennt: Frumverð, veitingaskatt og útsöluverð, og, að því er söluskatt varðar, af tilkynningum verðlagsstjóra þar um. Enn fremur að með lögum um veitingaskatt, nr. 99/1933, hafi veitingahúsum verið gert að greiða veltu- eða söluskatt af veitingum, af veltu hvers mánaðar, og skuli skatturinn greiddur í síðasta lagi 14 dögum eftir lok mánaðar. Með lögum nr. 100/1948, 22. gr., sé hins vegar lagður 2% söluskattur á „heildarandvirði vöru án frádráttar nokkurs kostnaðar.“ Orðalag þetta telur hann beinlínis gefa tilefni til að álykta, að átt sé við hið raunverulega kostnaðarverð vörunnar, og sé því skattstofninn kostnaðarverð vörunnar að viðbætti álagningu. Um það þurfi ekki að deila, að veitingaskattur geti ekki talizt álagning, né heldur teljist hann til kostnaðarverðs. Það sé því ekki hægt að telja, að veitingaskattur teljist til „heildarandvirðis“ veitinga með þeirri takmörkun, sem felist í því, að það sé án frádráttar nokkurs kostnaðar“, enda styðjist sú niðurstaða við eðli málsins og sanngirni, ekki sízt þegar þess sé gætt, að veitingasalar hafi veitingaskattinn aðeins stutta stund undir höndum og að hann sé ekki álagningarhæfur. Það sé því með öllu óheimilt að reikna söluskatt af veitingaskatti.

Þá heldur umboðsmaður gerðarþola því enn fremur fram, að með orðunum „heildarandvirði vöru, án frádráttar nokkurs kostnaðar“ sé verið að ákveða, hverjar af þeim tölum, sem fyrir hendi eru við setningu laganna, eigi að vera skattstofn, eins og t. d. sagt væri, að greiða ætti 2% af heildarandvirðinu 100. Sé því fráleitt að hugsa sér, að með því sé átt við, að greiða skuli 2% af 102, fremur en t. d. tollur sé reiknaður af tollverði plus tolli, eða skemmtanaskattur af aðgangsverði plus skemmtanaskatti. Með hliðsjón af framangreindu sé því óheimilt að reikna söluskatt af söluskatti.

Loks mótmælir hann gildi rskj. nr. 6, úrskurði Fjármálaráðuneytisins, þar eð Fjármálaráðuneytið sé í raun rétttri umbjóðandi gerðarbeiðanda, og skýringar þær, er fram komi í úrskurðinum, séu aðeins einhliða túlkun annars málsaðiljans og hafi enda ekki stoð í lögnum. Þá mótmælir hann enn fremur gildi rskj. nr. 7, úrskurði Ríkisskattaneftndar, sem einnig megi í rauninni líta á sem aðiljaskýrslu, eins og rskj. nr. 6, en telur þó, að í henni felist óbein viðurkenning á því, að ekki skuli reikna söluskatt af söluskatti.

Um 3: Umboðsmaður gerðarbeiðanda heldur því fram: Í fyrsta lagi, að undanþágúákvæðin í A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948 nái ekki til veitinga. Sé það m. a. ljóst af orðalagi greinarinnar, þar sem talað sé um óunnið slátur, sem engann veginn geti talizt til veitinga. Þetta sé og í fullu samræmi við

eldri lög, sem nügildandi lög séu samin eftir. Þannig sé tekið fram í athugasemdum við frumvarpið að lögum nr. 100/1948, að 20.—27. gr. þeirra laga komi í stað VII. kafla laga nr. 128/1947, en A-liður 23. gr. laga nr. 100/1948 samsvari greinilega b-lið 2. mgr. 42. gr. fyrrnefndra laga og þar hljóði upptalningin þannig: „Andvirði mjólkur og mjólkurafurða, garðávaxta, kets, nýs, frosins, reykt, niðursoðins og saltaðs, fisks, nýs, frosins, reykt, niðursoðins og saltaðs, að sild meðtalinni“. Skilningur þessi sé einnig í fullu samræmi við veltuskattslögin nr. 62/1945, 3. gr., sem greinilega hafi verið höfð til fyrirmyndar við samningu dýrtíðarlaganna frá 1947 og 1948. Framkvæmd laganna hafi og verið í samræmi við þetta, sbr. rskj. nr. 16, sbr. og auglýsingu nr. 13/1949 um söluskatt af innfluttum vörum, og ákvæði B-liðs 6. gr. sbr. 3. gr. reglugerðar nr. 146/1950, þar sem vöruupptalningin í A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948 sé skýrð í samræmi við flokkunarreglur tollskrárlaganna. Þannig liggi fyrir ótvíræðar skýringar Fjármálaráðuneytisins á margnefndri upptalningu í A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948 í samræmi við fyllstu lögskýringarkröfur.

Í öðru lagi bendir hann á, að eins og ljóst sé af rskj. nr. 4, hafi gerðarþoli ekki sundurliðað á söluskattsframtali söluskattsskylda og söluskattsfrjálsa sölu, eins og eyðublað þó geri ráð fyrir, að gert sé, ef um einhverja söluskattsfrjálsa sölu sé að ræða, og að síðar hafi ekki verið gerð fullnægjandi grein fyrir slíkri skiptingu, því að rskj. nr. 5 greini aðeins frá innkaupum gerðarþola að viðbætti áætlaðri álagningu á vöruflokkum þeim, er hann telji söluskattsfrjálsa. Hins vegar beri að miða við nákvæma sölu framteljenda á slíkum vörum. Rskj. nr. 24 og 25 mótmælir hann sem ónákvæmum áætlunum, sem enga þýðingu hafi fyrir úrslit þessa máls.

Umboðsmaður gerðarþola heldur því fram, að sala gerðarþola á þessum vörum sé undanþegin söluskatti samkvæmt svo skýlausum orðum A-liðs 23. gr. laga nr. 100/1948, að ekki þurfi um að deila. Þessa skoðun sína telur hann fá fullan stuðning við athugun veltuskattslaganna frá 1945, sem söluskattsákvæði beggja dýrtíðarlaganna frá 1947 og 1948 séu sniðin eftir að mestu leyti, en í 3 gr. þeirra segi, að undanþágan gildi aðeins, „þegar vörur þessar eru seldar af framleiðanda þeirra eða í heildsölu“. Í dýrtíðarlögunum báðum séu orð þessi felld niður og verði sú eina ályktun af því dregin, að undanþágan eigi nú ekki lengur að verða háð þessari takmörkun. Þá telur hann og, að við setningu þessa undanþáguákvæðis muni nokkru hafa ráðið það sjónarmið, að forðast vísitöluhækkun, sem stafa mundi óhjákvæmilega af skattlagningu þessara vörutegunda, hvort heldur í framleiðsluástandi eða tilreiddu, svo og að torvelða eigi frekar sölu þessara innlendu framleiðsluvara með verðhækkun vegna skattsins. Þá mótmælir hann skýringum umboðsmanns gerðarþola á undanþáguákvæðum A-liðs 23. gr. dýrtíðarlaganna, sem sóttar eru til tollskrárlaganna, auglýsingu nr. 13/1949 og ákvæði B-liðs 6. gr. reglugerðar nr. 146/1950 sem langt sóttum og fjarstæðukenndum lögskýringum. Loks mótmælir hann gildi rskj. nr. 16, bréfi Fjármálaráðuneytisins, á sama grundvelli og hann hefur áður mótmælt rskj. nr. 6.

Þá gerir umboðsmaður gerðarþola þá grein fyrir sundurliðun sinni á sölu gerðarþola í söluskattsskylda og söluskattsfrjálsa sölu, sbr. rskj. nr. 5 og 19, að hann hafi tekið upp úr bókum gerðarþola heildarinnkaup á vörum þeim, er hann telji undanþegnar söluskatti, fyrir tímabil það, er skattlagning þessi tekur til, og áætlað á það 100% álagningu. Áætlun þessa telur hann mjög varlega og sízt í hag gerðarþola og vísar í því sambandi til rskj. nr. 25, sbr. rskj. nr. 24, álits nokkurra þekktra og reyndra matreiðslumanna.

Skal nú víkja að þremur framangreindum atriðum, hverju fyrir sig og afstaða tekin til hvers og eins þeirra.

Um 1: Að veitingasala sé smásala, er skattleggja beri skv. a-lið 22. gr. laga nr. 100/1948.

Í lögum nr. 100/1948 er enga skýrgreiningu að finna á hugtakinu „smásala“, né heldur í þeim eldri lögum, er söluskattsákvæði nefndra laga virðast að meiru og minna leyti byggð á. Verður því að áliti réttarins að leita skýrgreiningar á því samkvæmt venjulegum lögskýringarreglum, svo og hvað meint sé með hugtakinu í venjubundnu viðskiptamáli. Liggur þá næst fyrir að leita um skýringar til laga um verzlunaratvinnu nr. 52/1925, en í 1. gr. þeirra eru taldar upp ýmsar tegundir sölu, þ. á. m. smásala, en þar er hugtakið ekki skýrt nánar. Að mati réttarins merkir hugtakið smásala í merkingu laga nr. 52/1925 smásöluverzlun í venjulegum skilningi þess hugtaks, þ. e. almenna verzlun (verzlun, sem hefur á boðstólum skylda og óskylda vöruflokka) eða sérverzlun (t. d. vefnaðarvöruverzlun) eftir atvikum, sem bundin er við verzlunarleyfi, sbr. 2. gr. sömu laga, sem aftur á móti er háð ýmsum tilteknum skilyrðum í 3. gr. laganna og hlítir í öllum atriðum venjulegum lögskipuðum reglum um slíkar verzlánir, t. d. um lokunartíma o. fl. Skýrgreining þessi er og að áliti réttarins í fullu samræmi við venjubundið viðskiptamál og almennan skilning í mæltu máli. Telur rétturinn einsætt, að skýrgreining hugtaksins „smásala“ í a-lið 22. gr. laga nr. 100/1948 hljóti að falla saman við síðastnefnda skýrgreiningu hugtaksins. Þegar af þeirri ástæðu verður þetta varnaratriði gerðarþola ekki tekið til greina.

Um 2, að söluskatt eigi ekki að reikna af veitingaskatti og ekki af sjálfum sér.

Rétturinn lítur svo á, að orðið „heildarandvirði“ í 22. gr. laga nr. 100/1948 verði ekki skilið öðruvísi en þannig, að með því sé beinlínis verið að undirstrika, að átt sé við brúttó söluverð vöru, og fái sá skilningur aukinn styrk í áframhaldinu: „án frádráttar nokkurs kostnaðar“, enda sé það í fullu samræmi við óumdeilt veltuskattseðli söluskattsins. Ljóst er af rskj. 13 og 15, að veitingaskattur er innifalinn í útsöluverði veitinganna, og er það viðurkennt af umboðsmanni gerðarþola, svo og að sölu-skatturinn sé innifalinn í útsöluverðinu. Varnarástæður gerðarþola varðandi þetta atriði verða því ekki teknar til greina.

Um 3, að sala gerðarþola á mjólk og mjólkurafurðum, garðávöxtum, kjöti, fiski og eggjum eigi að vera undanþegin söluskatti samkvæmt A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948.

Í A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948 eru taldar upp allmargar vörutegundir, sem undanþegnar eru söluskatti, þ. e. að því er þetta mál varðar: „Mjólk og mjólkurafurðir, garðávextir, ket, fiskur, egg — —“. Í lögnum eða athugasemdunum við frumvarp að þeim er engin nánari skýrgreining í þessum vöruflokkum. En í 3. gr. 2. mgr., b-lið laga um veltuskatt, nr. 62/1945, sem dýrtíðarlögin frá 1947 og 1948 virðast að ýmsu leyti sniðin eftir, eru þessar vörutegundir undanþegnar veltuskatti, þegar þær eru í framleiðsluástandi, að því er skilja verður, „þegar vörur þessar eru seldar af framleiðanda þeirra eða í heildsölu“. Í dýrtíðarlögin frá 1947 og 1948 er þessi síðast tilvitnaða setning ekki tekin upp, en við er bætt ýmsum vörutegundum, sem undanþegnar eru söluskatti, en á athugasemdunum við frumvarpið að lögnum er ekkert að græða til skilnings á þessu atriði. En í athugasemdum við frumvarp að lögum nr. 100/1948 er þó sagt, að ákvæði 20.—27. gr. þeirra laga komi í stað VII. kafla laga nr. 128/1947, en A-liður 23. gr. laga nr. 100/1948 samsvarar b-lið 2. mgr. 42. gr. laga nr. 128/1947, og orðalag þeirrar greinar virðist beinlínis eiga við vörur þessar í framleiðsluástandi, þar sem talað er t. d. um kjöt, nýtt, frosið, reykt, niðursoðið og saltað. Ef um breyttan skilning löggjafans ætti að vera að ræða á þessum ákvæðum frá fyrri lögum, virðist hins vegar, að ástæða hefði verið til þess að slá því föstu í lögnum sjálfum eða athugasemdum við frumvarp að þeim, en hvorugt er fyrir hendi, en hins vegar benda áður tilvitnaðar athugasemdir við síðari lögin ótvírætt til þess gagnstæða. Rétturinn telur því, að undanþága frá söluskatts-skyldu margnefndra vörutegunda skv. A-lið 23. gr. laga nr. 100/1948 taki aðeins til þeirra í framleiðsluástandi þeirra, eða eins og þær eru almennt seldar til neytenda, óunnar eða ómatreiddar, og að til þess bendi einnig orðalagið „óunnið slátur“. Af því leiðir, að hvers konar „veitingar“ í venjulegri merkingu þess hugtaks, hvort sem þær eru að meira eða minna leyti unnar úr áðurnefndum vörutegundum eða samanstanda að einhverju leyti úr þeim, falla ekki undir þetta undantekningarákvæði. Og með því að óumdeilt er, að gerðarþoli selur ekkert af vörutegundum þessum í þeim skilningi, sem hér er slegið föstum, verður þessi síðasta varnar-ástæða hans ekki tekin til greina.

Samkvæmt því, sem rakið hefur verið hér að framan, verður niðurstaða réttarins sú, að hið umbeðna lögtak skal fram fara. Eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Því úrskurðast:

Hið umbeðna lögtak skal fram fara.

Málskostnaður fellur niður.